

درس ششم: اعراب اجزاء جمله اسمیه و فعلیه

إعراب به علامت آخر کلمه گفته می شود. کلمات از نظر علامت حرف آخرشان دو نوع هستند . مُعَرَّب و مَبْنِي
مُعَرَّب : حرکت آخر کلمه با توجه به تغییر جایگاهشان در جمله تغییر می کند. بیشتر اسم ها معرب هستند
مبني : حرکت آخر کلمات مبني با تغییر جایگاهشان تغییر نمی کند و ثابت می باشد که عبارتند از:

- (۱) ضمائر (مانند هُوَ ، أَنْتَ ، نَحْنُ ، كَمْ ، نَا و ...)
  - (۲) اسم اشاره (مانند هَذَا ، هَذِهِ ، ذَلِكَ ، تِلْكَ ، هَؤُلَاءِ ، أُولَئِكَ)
  - (۳) کلمات پرسشی (مانند : كَيْفَ ، مَتَى ، أَيْنَ ، مَنْ ، مَا ...)
  - (۴) فعل ماضی ، فعل امر دو صیغه جمع مونث (هُنَّ يَذْهَبْنَ ، أَنْتُنَّ تَذْهَبْنَ)
  - (۵) همه حروف (مانند : مِنْ ، عَلَيَّ ، إِلَى ، بِ ، لِ ، فَي ، عَن ، كَ ، فَ ، ثُمَّ ...)
- نکته: حالا اگر فاعل ، مبتدا ، خبر ، مفعول ، جارومجرور، مضاف الیه مبني باشد
حرکت حرف آخرش تغییر نمی کند.

هذا العالمُ   جاء هذا المعلمُ   رأى التلميذُ هذا المعلمَ

هُنَّ ذَهَبْنَ   ذَلِكَ زَمِيكَ   أَعْرِفُهُ   هَذِهِ مُعَلِّمَةٌ   تِلْكَ كِتَابٌ

نکته: در اعراب اسم های مبني مثل (هذه) در جمله «هذه شجرة رمان» بعد از ذکر نقش آن کافی است بگوئیم: «هذه مبتدا و مبني هست».

وقتی فعل نقش بگیرد (خواه مبني باشد خواه معرب) هیچ تغییری نمی کند و در ذکر اعراب آن فقط نقش آنها ذکر می شود:

مثلا: هُنَّ ذَهَبْنَ = هُنَّ : مبتدا و مبني   ذَهَبْنَ : خبر و مبني

چهار حالت اعراب

اعراب رفع

(ؤُ - ونَ در جمع مذکر، انِ در مثنی) علامت فاعل هستند.

که به اینها رفع می گویند و کلمه ای که این علامت ها را داشته باشد مرفوع می گویند.

ذَهَبَ المعلمان
فاعل

ذَهَبَ المعلمون
فاعل

ذَهَبَ المعلم
فاعل

اعراب نصب

(ـَ - ین در جمع مذکر ، ینِ در مثنی) علامت مفعول هستند که به اینها نصب می گویند و کلمه ای که این علامت ها را داشته باشد منصوب می گویند.

يَضْرِبُ اللَّهُ الامثالَ لِلنَّاسِ . رأيتُ المعلمينَ
فعل فاعل مفعول جارومجرور

اعراب جرّ

(ِـ ، ینَ در جمع مذکر ، ینِ در مثنی) علامت جارومجرور و مضاف الیه هستند که به اینها جرّ می گویند و کلمه ای که این علامتها را داشته باشد مجرور می گویند

ـُ ، ونَ ، انِ ← رفع ← مرفوع ← فاعل
ـَ ، ینَ ، ینِ ← نصب ← منصوب ← مفعول
ِـ ، ینَ ، ینِ ← جر ← مجرور ← جارومجرور
مضاف الیه

اعراب جزم

علامت آن ساکن است مانند لا تَكْتُبْ. این علامت مخصوص فعل های مضارع و فعل نهی می باشد. کلمه ای که دارای اعراب جزم باشد مجزوم می گویند.

تست های چهار گزینه ای درس ششم

عربی دهم انسانی

۱. عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي التَّرْجُمَةِ. "لِلصَّنَاعَاتِ الْيَدَوِيَّةِ دَوْرٌ مُهِمٌّ فِي جَذْبِ السِّيَّاحِ، فَحَاوِلُوا لِنَقْدَمُهَا الْمَلْحُوظِ."

(الف) صنایع دستی نقشی مهم در جذب گردشگران دارد، پس برای پیشرفت چشمگیر آن کوشیدند.

(ب) صنایع دستی نقشی مهم در جذب گردشگر دارد، پس برای پیشرفت چشمگیر آن بکوشند.

(ج) صنایع دستی نقشی مهم در جذب گردشگران دارد، پس برای پیشرفت چشمگیر آن بکوشید.

(د) صنایع دستی نقشی مهم در جذب گردشگر دارد، پس برای پیشرفت چشمگیر آن بکوشید.

۲. عَيْنِ الصَّحِيحِ.

(الف) قَدْ سَجَّلَ الْعَدِيدُ مِنَ الْمَنَاطِقِ التَّارِيخِيَّةِ وَالثَّقَافِيَّةِ فِي الْيُونِسْكَو: بَسْيَارِي اَز مَنَاطِقِ تَارِيخِي وَ فَرَهَنگِي دَر يُونِسْكَو ثَبِت شَدَه اَنَد.

(ب) أَرْسَلْتُ بِطَاقَةً بَرِيدِيَّةً لِلرَّئِيسِ بِمُنَاسَبَةِ السَّنَةِ الْجَدِيدَةِ: كَارْت هَدِيه اِي رَا بَه مَنَاسَبَتِ سَالِ جَدِيدِ بَرَايِ رَئِيسِ فَرَسْتَاد.

(ج) مُتَحَفُ الْوَفْرِ هُوَ أَكْبَرُ مُتَحَفٍ لِلْفُنُونِ وَ بِنَاءٌ تَارِيخِيٌّ فِي بَارِيسَ: مَوْزَه لَوور، بَزْرَگِ تَرِينِ مَوْزَه هَنرِ وَ بِنَاهَايِ تَارِيخِي، دَر پَارِيسِ مِي بَاشَد.

(د) قَامَ الشُّعْرَاءُ الْعُظْمَاءُ بِتَسْجِيلِ قَصَائِدٍ حَوْلَ مَوَاضِعِ الدِّينِيَّةِ: شَاعِرَانِ بَزْرَگِ بَا قَصِيدَه هَايِ دَر بَارَه مَضَامِينِ دِينِي ثَبِت شَدَنَد.

۳. عَيْنِ التَّرْجُمَةِ الصَّحِيحَةِ. "سَافِرُوا إِلَى وَاحِدَةٍ مِنْ مَعَالِمِ إِيْرَانِ الْخَلَابَةِ لِقَضَاءِ الْعُطْلَةِ وَ اسْتَمْتِعُوا بِمَنَاطِرِهَا الرَّائِعَةِ."

(الف) برای گذران تعطیلی به یکی از آثار جذاب سفر کردند و از منظره های دل انگیز لذت بردند.

(ب) برای گذران تعطیلات به یکی از آثار جذاب ایران سفر کنید و از منظره های دل انگیز لذت ببرید.

(ج) برای گذران تعطیلات به یکی از آثار جذاب ایران سفر کردند و از منظره های دل انگیزش لذت بردند.

(د) برای گذران تعطیلی به یکی از آثار جذاب ایران سفر کنید و از منظره های دل انگیزش لذت ببرید.

۴. عَيْنِ الصَّحِيحِ فِي تَرْجُمَةِ الْمُفْرَدَاتِ عَلَى التَّرْتِيبِ. "بَعْدَ رُؤْيَا الْبُحَيْرَةِ، ذَهَبْنَا لِسُوقِ بَيْعِ السَّجَاجِيدِ الرَّيْفِيِّ وَ حَلَوِيَّاتِ."

(الف) غار - فرش - دستباف - حلوا (ب) دریا - سجاده - روستایی - شیرینی جات

(ج) رودخانه - فرش ها - دستباف - شیرینی (د) دریاچه - فرش ها - روستایی - شیرینی جات

۵. أَيُّ عِبَارَةٍ لَيْسَ فِيهَا خَطَأٌ.

(الف) أَرشِدَنِي لِصَيْدَلِيَّةٍ لِأَسْتَرِي هَذِهِ الْأَدْوِيَّةَ: مَن رَا بَه دَاروَخَانَه اِي رَاهَنمَایِ كَرَد تَا اَيْنِ دَاروَها رَا بَخَرَم.

ب) هَلْ بَيْعُهَا مَسْمُوحٌ؟: آیا فروش آن غیر مجاز است؟

ج) عَلَيْكَ أَنْ تَفْحَصَ أَسْنَانَهُ: باید دندان هایش را معاینه کنی!

د) كَأَنْتَ تُشَجِّعُنَا إِلَى السَّفَرِ إِلَى هُنَاكَ: ما را به سفر به آن جا تشویق نمود.

٦. عَيْنُ الْعِبَارَةِ الَّتِي كُلُّ أفعالِهَا وَ أَسْمَائِهَا مُعْرَبَةٌ.

الف) يَجْعَلُ اللهُ الكَعْبَةَ قِبْلَةً لِلْمُسْلِمِينَ.

ب) خَيْرُ النَّاسِ مَنْ نَفَعَ النَّاسَ.

ج) تَعَرَّفَ عَلَى مَنَاطِقِ الجذبِ السِّيَاحِيِّ.

د) الطَّالِبَاتُ يَحْصُلْنَ عَلَى جَائِزَةٍ.

٧. عَيْنُ مَا هُوَ كُلُّ كَلِمَاتِهَا مَبْنِيَّةٌ.

الف) أَحْسِنُ - هُوَ لَاءٌ - كَيْفَ - نَحْنُ

ب) أَحْسِنُ - مَتَى - هُوَ لَاءٌ - يَنْجَحُنْ

ج) إِغْفِرُ - لَا تَحْزَنُ - هَلْ - أَوْلَئِكَ

د) نَجَحَنْ - مَا - أَنْتُمْ - أَحْسِنُ

٨. عَيْنُ المَحَلِّ الإِعْرَابِيِّ لِمَا تَحْتَهُ خَطٌّ عَلَى التَّرْتِيبِ. "سَاعَدَتِ المُرْمِضَتَانِ المَرِيضِينَ اللَّذِينَ تَصَادَمَا بِالسِّيَّارَةِ."

الف) فاعل و مرفوع - مفعول و منصوب - مجرور (ب) فاعل و منصوب - مفعول و مرفوع - مضاف إليه

ج) مبتدا و مرفوع - مفعول و منصوب - مجرور (د) مبتدا و مرفوع - خير و مرفوع - مضاف إليه

٩. عَيْنُ الصَّحِيحِ لِلْفَرَاعَاتِ. "لَا ..... وَاعْلَمُوا أَنَّ حُزْنَ ..... فِي قُلُوبِهِمْ وَ ..... فَرِحُونَ فِي مُوَاجَهَةِ إِخْوَانِهِمْ."

الف) تَكْذِبُونَ - المُوْمِنُونَ - المُوْمِنِينَ

ب) تَكْذِبُوا - المُوْمِنَانِ - المُوْمِنِينَ

ج) تَكْذِبْنَ - المُوْمِنِينَ - المُوْمِنُونَ

د) تَكْذِبُوا - المُوْمِنِينَ - المُوْمِنُونَ

١٠. أَيُّ عِبَارَةٍ لَيْسَ فِيهَا خَطٌّ.

الف) الطُّلَّابُ المُوْدَّبِينَ، مُحْتَرَمُونَ عِنْدَ المُعَلِّمِينَ. (ب) رَأَيْنَا شُرْطِيَّانِ فِي الشَّارِعِ.

ج) نَزَلَ المُسَافِرُونَ مِنَ السِّيَّارَةِ لِيَذْهَبُوا إِلَى السُّوقِ. (د) الطُّفْلَيْنِ حَاضِرَانِ فِي المَدْرَسَةِ فِي المَوْعِدِ المُعَيَّنِ.